

Bergen kommune v/Byrådsleders avdeling

Deres ref

Vår ref

Dato

2023/2734-TOVST

30.03.2023

Svar fra UiB: Invitasjon til å gi innspill til høringsutkastet av "Norges ledende studieby - temaplan for studenter"

Vi viser til brev datert 16. februar der vi blir invitert til å gi innspill til høringsutkastet til Bergen kommune sin temaplan for studenter.

UiB står med våre forskningsmiljø, for en betydelig andel av UiBs kunnskapsproduksjon. Med våre ca. 20 000 studenter og vel 4 200 ansatte, utgjør universitetet også en betydelig andel av Bergens innbyggertall. UiB er slik en viktig premisleverandør for utviklingen av kunnskapsbyen Bergen, der det er sterke bånd mellom forskning, utdanning, næring, forvaltning og kultur. Vi har blant annet som mål å

- utvikle kunnskapsbyen Bergen som et nasjonalt og internasjonalt kunnskapsentrum
- bruke våre kunnskapsklynger og felles prosjekter for å dyrke gode møteplasser og samarbeidsformer med våre partnere i samfunns- og næringsliv
- invitere til ulike samarbeidsformer for innovasjon med andre kunnskapsinstitusjoner og samfunns- og næringsliv

For universitetet henger forskning, innovasjon og utdanning uløselig sammen. Vi ser på studentene som viktige aktører og lagspillere i å møte de utfordringene samfunnet står overfor. Som forsknings- og utdanningsinstitusjon bidrar vi til å utdanne kandidater med kompetanse for fremtiden, og vi er opptatt av å stimulere til tett kontakt mellom studenter og arbeidsliv. Vi vil også bruke våre kunnskapsklynger som arena for studentinnovasjon.

UiB ser på studentene som en viktig ressurs for byen, og mener derfor at Bergen kommunes temaplan «Norges ledende studieby» er et godt bidrag for å legge til rette for best mulige vilkår for Bergens studenter. Vi ser det som positivt at Bergen kommune er tydelige på at de ønsker å ta en rolle både som tilrettelegger og som pådriver for at Bergen skal være en god studentby. Vi vurderer jevnt over tiltakene i planen som hensiktsmessige, og mener at tiltakene vil være med på å legge grunnlaget for at Bergen kan utvikles til å bli Norges ledende studieby.

Rettferdig og inkluderende by

Innledningsvis vil vi kommentere at betydningen av begrepet «rettferdig» i denne sammenhengen er uklart for oss. Slik vi ser det er begrepet «inkluderende» dekkende for de forholdene som er omtalt under dette punktet i planen. Universitetet i Bergen er opptatt av mangfold og inkludering, og har satt i gang et arbeid med å identifisere barrierer for rekruttering til og deltakelse i høyere utdanning sett fra et mangfoldsperspektiv. Vi støtter

planens tiltak om å informere studenter om DiMe, og oppfordrer samtidig kommunen til å være en brobygger mellom kommunenes tjenester, innbyggere og høyere utdanning knyttet til informasjon om mangfoldsarbeidet til UiB og andre institusjoner. Tiltak for å bedre mangfoldsrekrutteringen til høyere utdanning kan også inkluderes i planen.

Vi støtter kommunens arbeid for å utvide åpningstidene for ungdom og studenter i sentrum. Vi merker oss at aldersgrense for bruk av helsestasjoner for ungdom/studenter er 25 år, men at det understrekes at ingen blir avvist. Vi vil likevel anmode om at aldersgrensen tas bort, fordi det vil gi et tydeligere signal om at alle studenter er velkomne.

Den tydelige økningen i rapporterte psykiske plager blant studenter øker behovet for psykisk helsehjelp. Selv om studentene, i likhet med befolkningen ellers, kan benytte kommunens helsetjenester, er det viktig at kommunen fortsetter å bidra med økonomisk støtte til Sammen Psykisk Helse.

Vi merker oss planens fokus på alkoholbruk blant studenter. Vi mener at ensidig oppmerksomhet om alkoholbruk er for snevert, og savner et bredere søkelys på rusproblematikk og rusrelaterte problemstillinger knyttet til studenter. SHoT-undersøkelsen viser at også bruk av andre rusmidler er økende, med de utfordringer det fører med seg. Når det gjelder alkoholbruk blant studenter, og mer spesifikt å arbeide for å redusere alkoholbruk i forbindelse med velkomstuken, oppfordrer vi kommunen til å bistå inn i utdanningsinstitusjonenes arbeid med kulturendring, blant annet i forbindelse med studiestart. UiB har flere studentbarer på vår campus, som er viktige kulturbærere for studenter. Vi foreslår at kommunen systematisk følger opp studentbarer med kurs i ansvarlig alkoholhåndtering, og andre relevante kurs.

Studentboliger

Dekningsgraden for studentboliger i Bergen er på 12,8 prosent. En bedre dekningsgrad vil ha stor betydning for rekruttering til høyere utdanning i Bergen, og vil gi studentene bedre forutsetninger for å finne seg til rette og føle seg trygge i Bergen. Bergen kommunes mål om en dekningsgrad på 30 prosent er rimelig, men ambisiøst og krevende. Det er bra at boligsituasjonen for studenter er gjenstand for en egen handlingsplan, samtidig som det er lagt inn flere gode tiltakspunkter om bolig i denne temaplanen.

Vi er særlig opptatt av at helt nye studenter som kommer til Bergen unngår usikkerhet knyttet til egen boligsituasjon i forbindelse med studiestart. Vi foreslår derfor at Bergen kommune stiller boliggaranti for nye studenter i to uker fra de kommer til byen.

Vi mener også det er viktig at Bergen kommune utøver kontroll med boliger som benyttes av studenter i det private leiemarkedet, og støtter tiltaket om at kommunen, på bakgrunn av tips, kontrollerer om boligene er lovlig bygd og har godjente rømningsveier. Vi foreslår også at tiltaket kan gjøres på kommunens eget initiativ, og at dette kombineres med mer og bedre informasjon til studenter om hvilke rettigheter de har som leietakere i det private markedet.

Bedre tilrettelagt campus

I tillegg til studentboliger, må en god studieby ha velegnede læringsbygg. Siden kommunen som reguleringsmyndighet spiller en sentral rolle i institusjonenes arbeid med å skape funksjonelle og riktig dimensjonerte læringsarealer, er det naturlig at dette punktet blir inkludert i kommunens temaplan.

Vi støtter planens tiltak for studenter med funksjonsnedsettelse, og ønsker i tillegg å peke på at det er behov for utbedring av fortau og gateunderlag i områdene på Nygårdshøyden.

Studenter med fysiske funksjonsnedsettelse, for eksempel blinde og svaksynte og studenter i rullestol, møter ofte på barrierer når de skal bevege seg mellom de ulike bygningene på Nygårdshøyden. Brostein er i seg selv krevende å bevege seg på, og når fortau i tillegg er sperret av parkerte sparkesykler og andre hindringer, kan barrierene for denne gruppen av studenter bli store. Vi ønsker at kommunen, i samarbeid med UiB, tilrettelegger for bedre framkommelighet, særlig på fortauene.

Nygårdshøyden kan være vanskelig tilgjengelig for studenter med fysiske funksjonsnedsettelse som bruker kollektivtransport for å komme seg til Bergen sentrum. Vi vil anmode kommunen om å bidra til å tilrettelegge for at studenter med funksjonsnedsettelse, som er avhengig av å benytte bil til studiestedet, får egnet tilgang til parkeringsplasser nær undervisningslokalene og lesesalene.

Studenter som er flyktninger

UiB vil gjerne bidra til at denne gruppen får et godt tilbud, og at de som ønsker å starte i høyere utdanning, kan gjøre det så raskt som mulig. Flyktninger har mange ulike behov, og god veiledning og muligheter for språkopplæring er nødvendig for mange som ønsker å starte et utdanningsløp. Vi har hatt god dialog med Introduksjonsprogrammet i Bergen i forbindelse med at vi fikk tildelt studieplasser til flyktninger etter invasjonen av Ukraina. Dette er spesielt viktig for de som kan ta kurs eller høyere utdanning som en del av introduksjonsprogrammet. Vi oppfordrer Bergen kommune til å inkludere studenter som er flyktninger i temaplanen, og vurdere hvordan kommunen, fylkeskommunen og lærestedene kan samarbeide for å tilrettelegge best mulig for denne gruppen.

Grønn studieby

Med campus som er lokalisert både i sentrum og på Årstad, der også enkelte fakulteter har lokasjoner begge steder, kan det bli mye reising mellom byggene for både ansatte og studenter. UiB ser derfor svært positivt på at Bergen kommune vil vurdere ulike typer studentrabatter på bysykkelordningen i Bergen. Sammen med gode rabattordninger for studenter på kollektivtransport, er dette også positivt for å etablere gode kollektivvaner på sikt.

Svært mange studenter og andre beveger seg i området på Nygårdshøyden hver dag. Området preges av smale fortau og brede kjørebane, mens det i stor grad benyttes som en type «shared space» der også fotgjengere bruker kjørebane for å komme seg fram. Vi er positive til kommunens planer om at Nygårdshøyden skal bli bedre tilrettelagt for myke trafikanter, og vi vil oppfordre kommunen til å inkludere UiB i de vurderingene som gjøres. Bergen kommune har gode muligheter til å gjennomføre tiltak for å gjøre Bergen til en grønnere studieby, eksempelvis ved å synliggjøre brukthaller for gjenbruk av møbler og ved å sikre god dekning av bysykler ved studiestedene, etc.

Nyskapende og attraktiv studieby

Bergen er en internasjonalt anerkjent kulturby. Flere unge voksne har fått en viktig start i kulturlivet gjennom studentkulturen i Bergen, og vi verdsetter at kommunen jobber aktivt på mange fronter for det mangfoldige kulturlivet. Planen skisserer en rekke gode forslag. Vi merker oss også at kommunen ikke ønsker en egen gruppebasert kulturpolitikk, men i stedet legger til rette for at studentkulturen får tilgang tilskuddsordninger, lokaler og kompetanse på lik linje som andre aktører. Vi støtter denne tilnærmingen.

Vi ser god nytte av forslaget om et samarbeid for å integrere studentene i det brede kultur- og aktivitetslivet i Bergen som del av velkomstuken. Vi vil også peke på at det er viktig med en tett og god dialog med Bergen kommune om studiestart og bruk av offentlige rom for studentaktiviteter. Det kan også være en fordel om kommunen i større grad synliggjør mulighetene som mer erfarne studenter har til å bruke kommunale kulturinstitusjoner, for eksempel muligheten for å bruke biblioteket som leseplass.

Bergen kommune legger til rette for et mer digitalt samfunn gjennom digitalt innbyggertorg og digital saksbehandling. Digital kompetanse er viktig for å fungere i samfunnet. Vi legger til rette for å heve den digitale kompetanse for alle studenter ved UiB, og tilbyr i til sammen 8 emner innenfor forskjellige digitale områder. DIGI-ernepakken består av to innføringsemner og seks 2,5 studiepoengsemner undervist av forskere og fagfolk fra ulike, relevante fagmiljøer ved UiB, og tilpasset studenter som ikke kjenner fagområdet fra før. Emnene er åpne for alle studenter med aktiv studierett ved UiB, uansett studieprogram og progresjon.

Ansvarlig studieby

UiB er opptatt av at studentene har kontakt med arbeidslivet i løpet av studiet, og at de blir bevisste om den kompetansen de har og de mulighetene det gir på arbeidsmarkedet. Det går fram av planen at Bergen kommune har gode løsninger rettet mot forsknings- og utdanningssektoren om oppgaver og studentarbeid med reelle problemstillinger innen enkelte avgrensede fagfelt.

Bergen kommune bidrar i dag med viktige og gode praksisplasser til profesjonsutdanningene våre. Vi opplever praksissamarbeidet som både positivt og konstruktivt. Kommunen har i tillegg en viktig representasjonsrolle i råd og utvalg knyttet til utdanninger med praksis. Det er viktig at UiB og Bergen kommune fortsetter å jobbe sammen for å opprettholde gode arenaer for samhandling knyttet til profesjonsutdanningene, slik at kontakten opprettholdes, samarbeidet styrkes og kvaliteten på praksis sikres. En trainee-ordning for studenter i Bergen kommune, ville også være positivt, og styrke våre fremtidige kandidaters arbeidsmuligheter i regionen.

For UiB er også arbeidsmarkedet etter endte studier svært viktig. Vi benytter anledningen til å påpeke at om vi skal gjøre Bergen attraktiv som studieby, forutsetter det et attraktivt arbeidsmarked for akademikere. Over 90% av våre masterkandidater får relevant arbeid kort tid etter endt utdanning. Vi skulle gjerne ha sett at arbeidsmarkedet for våre kandidater i Bergens- og vestlandsregionen var bedre enn det er i dag, og støtter ambisjonene om å tilrettelegge for flere arbeidsplasser for høyt utdannede i vår region.

Vennlig hilsen

Margareth Hagen
rektor

Tore Tungodden
ass. universitetsdirektør